

Klimatkontrakt 2030

Mellan Kalmar kommun och myndigheterna
Energimyndigheten, Vinnova, Formas, Tillväxtverket,
Trafikverket, Naturvårdsverket samt Viable Cities.

VERSION 2024

Innehåll

1. Klimatkontrakt 2030	3
2. Syftet med Klimatkontrakt 2030	3
3. Parter	4
4. Gemensamt åtagande	5
4.1 Governance - fortsatt utveckling av styrning, ledning och policy	5
4.2 Finansiering av insatser och utveckling av nya finansieringsmodeller	5
4.3 Lärande och innovation - att göra, dela och skala	5
5. Kommunens åtaganden	6
5.1 Klimatmål 2030	6
5.2 Klimatfärdplan 2030	9
5.3 Klimatinvesteringsplan 2030	14
6. Myndigheternas gemensamma åtaganden	14
6.1 Policyutveckling för accelererad lokal omställning	15
6.2 Samordnande insatser kring finansiering	15
6.3 Verka för svenskt deltagande i europeiska initiativ	15
7. Viable Cities åtaganden	16
7.1 Samordning Klimatkontrakt 2030	16
7.2 Policyutveckling för snabbare lokal omställning	16
7.3 Innovation, implementering och skalning	17
7.4 Samordnad finansiering	17
7.5 Samspel med EU:s mission Klimatneutrala städer	18
Klimatkontrakt 2030	19
Bilaga 1 - Länkar till dokument	20
Bilaga 2 - Omställningskartan	21

1. Klimatkontrakt 2030

Klimatfrågan är vår tids största utmaning, med effekter på både lokal och global nivå. Dess genomgripande inverkan på vårt samhälle hotar livsvillkor och livskvalitet för både nuvarande och framtida generationer. För att möta denna utmaning krävs att vi rustar våra samhällen för att såväl hantera effekterna av som motverka klimatförändringarna. Detta förutsätter i sin tur att vi utvecklar nya sätt att arbeta och samarbeta på som går över olika delar och mellan olika nivåer av samhället.

Missionen *Klimatneutrala städer 2030 med ett gott liv för alla inom planetens gränser* innebär att städer ska bibehålla eller öka livskvaliteten för invånarna, samtidigt som de når noll nettoutsläpp av växthusgaser. För att uppfylla missionen behöver alla aktörer i samhället minska sin klimatpåverkan. Det förutsätter i sin tur arbete för rättvis omställning och medborgarnas deltagande, liksom för att stärka det svenska näringslivets konkurrenskraft genom klimatomställningen

Arbetet med missionen är i linje med genomförandet av de globala hållbarhetsmålen i FN:s Agenda 2030, som också är en utgångspunkt för många svenska städernas klimat- och hållbarhetsarbete. Agenda 2030 kan betraktas som en genomförandeplan för Parisavtalets åtaganden om klimatomställning. Missionen ligger även i linje med de svenska miljömålen och det klimatpolitiska ramverket med inga nettoutsläpp av växthusgaser i Sverige senast år 2045, samt EU:s målsättning om klimatneutralitet till 2050.

Klimatkontrakt 2030 är vårt gemensamma verktyg för att uppnå denna mission. Det är ett långsiktigt partnerskap mellan städer och staten. Svenska kommuner och samhällen mobiliserar i partnerskap på alla nivåer för snabbare omställning till klimatneutralitet och hållbarhet i Sverige, Europa och världen.

Parterna i Klimatkontrakt 2030 åtar sig att vara föregångare för en bredare och rättvis omställning genom att utveckla en mer ändamålsenlig samhällsstyrning med samverkan mellan aktörer på olika nivåer och i olika samhällssektorer. Gemensamt åstadkommer signerade parter därmed en mobilisering från lokal till internationell nivå och ett systemskifte i riktning mot helhetstänkande och mer nätverksbaserad styrning och ledning.

2. Syftet med Klimatkontrakt 2030

Syftet med Klimatkontrakt 2030 är att påskynda städernas klimatomställning enligt Agenda 2030 och den uppsatta missionen, samtidigt som det förbättrar livskvaliteten och stärker Sveriges konkurrenskraft inom klimatområdet. Att skriva under Klimatkontraktet innebär en högre ambition för hållbar stadsutveckling. Denna

ambition förverkligas genom årliga steg för att främja hållbar stadsutveckling med fokus på rättvis klimatomställning, motståndskraft och social hållbarhet, för att skapa ett gott liv för alla inom planetens resurser.

Arbetet med klimatneutrala och hållbara städer 2030 innebär att signerande parter tillsammans samlar många krafter i samhället för att påskynda omställningen. Processen för Klimatkontrakt 2030 är en katalysator för nya samarbeten mellan kommuner och myndigheter, och stärker förutsättningarna för samverkan med näringsliv, akademi, forskningsinstitut, civilsamhälle och medborgare. Den binder samman olika nivåer inom samhällssystemet genom samverkan och partnerskap från lokal till global nivå.

Klimatkontrakt 2030 integreras i kommunernas och myndigheternas ordinarie arbete. Det fungerar som samlande dokument och process för städers mål, strategier, färdplaner och finansiering, samt identifierar gap i omställningen till klimatneutrala och hållbara städer med livskvalitet i fokus. Klimatkontraktet kan användas i olika sammanhang såsom:

- Överenskommelser med lokala aktörer, exempelvis i lokala klimatkontrakt.
- Dialoger med andra kommuner och på regional nivå; i regionala utvecklingsstrategier (RUS) och regionala tillväxtmedel.
- Underlag för kommunala initiativ med nationell finansiering från Formas, Energimyndigheten, Vinnova, Tillväxtverket, Trafikverket och Naturvårdsverket.
- Europeisk finansiering från Horizon Europe, ERUF, European Urban Initiative, URBACT med flera.
- Kommunens internationella kontakter och strategi i samverkan med näringsliv, akademi och civilsamhälle.

Sammantaget ger Klimatkontrakt 2030 Sverige och svenska städer goda förutsättningar att vara internationella föregångare i städers klimatomställning.

3. Parter

Parter i Klimatkontrakt 2030 är:

- Kalmar kommun
- Myndigheterna: Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas), Naturvårdsverket, Statens Energimyndighet (Energimyndigheten), Tillväxtverket, Trafikverket och Verket för innovationssystem (Vinnova).
- Strategiska innovationsprogrammet Viable Cities¹.

¹ Viable Cities är ett strategiskt innovationsprogram som finansieras av Energimyndigheten, Vinnova och Formas. Programmet har en löptid från 2017 till 2030 och har cirka 130 medlemmar, Vårdorganisation är KTH.

4. Gemensamt åtagande

Klimatkontrakt 2030 vilar på ett gemensamt åtagande och partnerskap från signatärerna för att arbeta i riktning mot missionen om klimatneutrala och hållbara städer. Detta inkluderar att utforska nya sätt att styra och leda i samverkan med aktörer i alla delar av och på alla nivåer i samhället.

Arbetet med att utforska, utveckla och implementera nya sätt att arbeta med omställningen sker inom tre övergripande utvecklingsprocesser.

4.1 Governance – fortsatt utveckling av styrning, ledning och policy

Inom denna process åtar sig parterna att utveckla och förstärka kopplingen till aktörernas ordinarie verksamhets- och budgetprocesser, samt att integrera strategier och processer för digitalisering, social hållbarhet och klimatanpassning med omställningsarbetet.

En central del är att analysera och verka för att hindrande regleringar och styrmodeller åtgärdas, samt att möjligheter till policy som kan accelerera omställningsarbetet utvecklas.

För att klimatomställningen ska vara hållbar ur ett bredare perspektiv eftersträvar parterna insatser som skapar såväl miljömässig, social som ekonomisk nytta samt bidrar till en ökad robusthet och motståndskraft i samhället. Eftersom allas medverkan behövs för att uppfylla missionen är arbetet med den lokala omställningsarenan centralt för gemensam utveckling och lärande.

4.2 Finansiering av insatser och utveckling av nya finansieringsmodeller

Inom denna process åtar sig parterna att utveckla strukturerna för finansiering av omställningen till klimatneutrala och hållbara städer. Detta innefattar utveckling av klimatinvesteringsplaner för den lokala omställningen, inklusive former för hur olika finansieringskällor från offentliga aktörer på olika förvaltningsnivåer, privata aktörer i näringsliv och civilsamhälle samt europeiska initiativ kan kombineras för att påskynda nödvändiga investeringar. Frågan om hållbar offentlig upphandling för lokal omställning är central och inkluderad i detta.

4.3 Lärande och innovation – att göra, dela och skala

Inom denna process åtar sig parterna att utveckla uppföljning, utvärdering och analys på lokal och nationell nivå i samarbete med europeiska och internationella initiativ för klimatneutrala och hållbara städer.

Processen syftar också till att stärka städernas roll som innovationsnav för omställningen. I detta ingår insatser för att stärka implementering, delning och skalning av lösningar, eftersom innovationer bara är framgångsrika när de tas i bruk och får genomslag i praktiken. Alla signerande aktörer åtar sig att bidra och samskapa på mötesplatser och inom initiativ som Transition Lab Forum, Klimatfrukostar och Glo och sno.

5. Kommunens åtaganden

Kalmar kommun har valt att ingå partnerskap kring Klimatneutrala städer 2030 för att få bästa möjliga förutsättningar att accelerera klimatomställningen och skapa ett gott liv för alla inom planetens gränser. Viable Cities är en viktig plattform för samarbete mellan kommuner och statliga myndigheter både nationellt och internationellt. De resurser och den kompetens som tillgängliggörs inom ramarna för satsningen på Klimatneutrala Städer 2030 ger möjligheter att testa olika metoder, dela erfarenheter, skala upp och implementera åtgärder som minskar växthusgasläpp inom det geografiska området Kalmar kommun.

5.1 Klimatmål 2030

Visionen är att Kalmar inte skall ha några nettoutsläpp av växthusgaser 2030. Det innebär en utsläppsminskning med 85% i förhållande till 1990 års nivå. De kvarvarande utsläppen ned till noll skall kompenseras med olika åtgärder som fångar in och binder växthusgaser. Målen för Klimatneutrala Kalmar 2030 gäller hela det geografiska området Kalmar kommun, och inkluderar våra konsumtionsbaserade utsläpp. För att åstadkomma denna snabba förflyttning krävs ett tydligt nuläge med klimatberäkningar, koldioxidbudget, prioriteringar och bred samverkan inom kommunkoncernen och tillsammans med näringsliv, universitet, invånare och civilsamhällets aktörer.

1990 var koldioxidutsläppen per invånare i Kalmar kommun 7,3 ton per invånare 2021 var motsvarande siffra 2,93 ton per person. Enligt beräkningarna från år 2022 som ligger till grund för Kalmar kommuns koldioxidbudget uppskattas utsläppen inom Kalmars geografiska område till 163 910 ton. Skulle utsläppen ligga kvar på dessa nivåer är Kalmars koldioxidbudget förbrukad inom 7 år. Om koldioxidutsläppen ska fasas ut i enlighet med Parisavtalet innan Kalmars koldioxidbudget tar slut krävs en procentuell minskning om 13,3 % per år, tom 2045 med start 2023. Under de senaste 5 åren mellan 2017–2022 har Kalmar kommun minskat koldioxidutsläppen med i genomsnitt 4,3 procent.

Det betyder att Kalmar kommun behöver vidta rejäla åtgärder i närtid snarare än att senarelägga insatser. Transporter är den sektor som använder mest energi, och eftersom det är en fossilintensiv sektor är det också där den allra största delen av

de fossila bränslena används och är därmed den avgjort största källan för fossila koldioxidutsläpp. Inom transportsektorn är personbilar är den klart dominerande utsläppskällan, följt av tunga lastbilar och därefter lätta lastbilar. (Energibalans 2022 Kalmar kommun, figur 14 och 15, sid 30-31)

Klimatomställningen har generellt sett potential att ge en rad positiva effekter utöver klimatnytta. Att t.ex. ställa om till mer hållbara och fossilfria resor kan skapa förutsättningar för att t.ex. anpassa transportslag och viktiga stråk i staden anpassas till människor med varierande funktioner. Ytor frigörs som i stället för parkering och bilväg kan användas till verksamheter, bebyggelse och grönområden. Valfrihet mellan transportslag ökar. En omställning kan skapa en mer rättvis och jämställd fördelning av transportmöjligheter. Klimatsmarta transporter är ofta hälsofrämjande transporter och utifrån folkhälsa och fysisk aktivitet är det vardagliga resandet ett område där de allra enklaste och största hälsovinster kan göras.

Strategier och insatser för att minska utsläppen

I arbetet med Kalmars klimatomställning skiljer vi än så länge i huvudsak på territoriella och konsumtionsbaserade utsläpp. Målen är framför allt kopplade till territoriella utsläpp med inriktning på koldioxid. Framgångsrika insatser är genomförda när det gäller t.ex. förnybar energiproduktion, ökad energieffektivitet i kommunens fastigheter, energirådgivning för allmänheten, utbyggnad av vind och solkraft samt etableringar av biogasanläggningar.

Arbetet fortsätter bl.a. har Kalmar Energi AB har nyligen fått tillstånd av Länsstyrelsen för en effektökning av befintlig kraftvärmelanläggning i Moskogen. Anläggning nyttjas nu mer effektivt för att öka produktionen av fossilfri värme- och elproduktion. Parallellt siktar Kalmar Energi på att testa kompensatoriska åtgärder. I en ansökan inom Industriklivet ansöker bolaget medel för att undersöka förutsättningarna för en Bio-CCUS kopplat till fjärvärmeverket i Moskogen. Bio-CCUS (Bioenergy with Carbon Capture, Utilization, and Storage) är en avancerad teknik där biomassa används för energiproduktion, samtidigt som koldioxid effektivt fångas in, återvinns eller lagras, vilket bidrar till minskade utsläpp och skapar förutsättningar för negativa koldioxidutsläpp. Besked från Energimyndigheten väntas hösten 2024.

För att ställa om till hållbara resor och transporter pågår ett intensivt arbete med att utveckla handlingsplaner för olika transportslag i linje med kommunens nyligen antagna mobilitetsstrategi. Målet är att 60 procent av alla resor inom kommunen ska ske hållbart, det vill säga med gång-, cykel- och kollektivtrafik, år 2035. För det första halvåret 2024 visar data från kollektivtrafikbarometern att 42% av alla resor i Kalmar är hållbara. Det går åt rätt håll, men omställning kräver stora insatser för att skapa faktiska beteendeförändringar. Det är framför allt de korta bilresorna under 5 kilometer som genom attraktiva alternativ måste ersättas med hållbara resval.

När det gäller konsumtionsbaserade utsläpp har kommunen inte rådighet på samma sätt och tillgången på data är mer osäker. Kalmar kommun ingår som en av två pilotkommuner i SEI:s satsningar på "Konsumtionskompassen" för att kartlägga och illustrera klimatpåverkan av privat konsumtion. De konsumtionsbaserade utsläppen som genereras av Kalmar kommuns invånare är högre än de territoriella utsläppen som koldioxidbudgeten visar. Kalmar kommun har därför ambitionen att fördjupa kunskapen och förståelsen för hur olika livsval i vardagen påverkar utsläppen av växthusgaser. Här följer några insatser som pågår och planeras med koppling till hållbarhet och konsumtion:

- **TaGe:** kommunens egen mobila containerlösning för återbruk – där kommuninvånare och besökare kan ta det man behöver och ge det man inte behöver men som håller för vidare användning. "Eco-podden": Kalmar kommuns podd för samtal om hållbarhetsfrågor utifrån aktuella teman. Som lyssnare får du veta mer om vad kommunen gör och får tips och inspiration om hur du själv kan bidra till en hållbar framtid. Ett Kalmar där livskvalitet och miljö går hand i hand.
- **Måsskit:** Med stöd av Kalmar kommun driver föreningen Pärlan återvinningsprojektet Måsskit. Här samlas material in till förskolor för att användas som bygg, konstruktions eller skapandematerial. Förskolan har ett nära samarbete med företag, organisationer och privatpersoner som skänker t.ex. papper, tapeter, tyg, garn, kakel, mosaik, träspill mm som sorteras och sedan får hämtas kostnadsfritt av förskolor och familjedaghem för att kunna användas i verksamheten.

När det gäller kommunkoncernens egna konsumtionsbaserade utsläpp planeras och genomförs ett antal olika insatser. En ny plan för cirkulär kommun och klimatneutral kommun tas just nu fram i samarbete med förvaltningar, kommunala bolag och externa aktörer i Klimatneutral Kalmars projektkonsortium. Kommunens fastighetsavdelning arbetar med en färdplan för klimatneutral byggnation med bl.a. tydligare klimatkrav vid nybyggnation och renovering. Den regionala avfallsplanen styr alltmer mot cirkulärt, kommunens nya upphandlingspolicy innehåller starkare krav på återbruk, hållbara transporter och tjänster. Vidare pågår ett antal konkreta projekt och fler är under uppstart:

- **Smart upphandling:** ett projekt som finansieras av EUs Regionalfond startas upp under hösten 2024 med målet att utveckla och testa former för markandsdialog för ökad andelen inköpta cirkulära varor och tjänster. Fokus ligger bl.a. på att höja kunskapen bland upphandlare, inköpare och företag om produkters klimatpåverkan och förutsättningarna för återbruk och återvinning. Ett antal pilotupphandlingar kommer att genomföras för att testa nya typer av krav på cirkulärt och fossilfritt inom olika varu- och tjänstekategorier.
- **Future Baltic Bauhaus:** ett internationellt projekt finansierat av Interregg South Baltic med partners i Danmark, Tyskland och lokalt med Skanska, Riksbyggen och

GodaHus. Målet är att förbättra förutsättningar för återbruk av byggmaterial i nära samarbete med bygg- och fastighetsbranschen. På lite längre sikt är ambitionen att etablera en kommersiellt hållbar marknadsplats för återbrukbart byggmaterial.

- **Återbruk vid renovering:** Kommunens bostadsbolag, Kalmarhem arbetar bl.a. med att minska utsläppen från inköp av vitvaror vid renovering. Ett system har utvecklats med ett permanent vitvarulager för att enklare kunna återbruka fungerande vitvaror eller delar av dessa. I t.ex. ett större ombyggnadsprojekt från 93 studentbostäder till 33 vanliga bostäder fylldes lagret på.
- **Växtplats för cirkulärt:** Planer och konkreta insatser för återbruk finns även inom VIKAB (Växtplats i Kalmar AB) en arbetsmarkandsverksamhet med fokus på återbruk och cirkularitet. Redan nu erbjuds tjänster som handlar om att laga och återanvända arbetskläder och flera nya är på gång.
- **Kretsloppsverket:** Kalmars nya reningsverk som just nu byggs av Kalmar Vatten AB har höga ambitioner. Utöver funktionen avloppsreningsverk kommer man inom det nya Kalmarsudsverket återvinna vatten som kan användas till bevattning av grönytor, land- och skogsbruk men även till industriellt vatten. Verket kommer dessutom producera ett certifierat jordförbättringsmedel (gödsel) samt egenproducerad biogas för både el och värme. Utöver detta pågår en förstudie för att ta hela steget, sluta kretsloppet och resursoptimera genom att använda renat avloppsvatten för produktion av nytt dricksvatten. Målet är en pilot i Kalmar som skulle bli en av Europas första i sitt slag.

5.2 Klimatfärdplan 2030

I Kalmars innevarande handlingsplan för en fossilbränslefri kommun finns följande strategiska prioriteringar och insatsområden:

1. Fossilbränslefri energiproduktion
 - Uppmuntra ökad biogasproduktion
 - Sträva efter maximal solelsproduktion och ökande vindkraftsproduktion
2. Fossilbränslefri energianvändning
 - Resor, godstransporter och arbetsmaskiner ska optimeras och konverteras till biogas eller el
 - Vara en förebild inom fossilbränslefri arbetspendling
 - Flygbolagen som trafikerar Kalmar Öland Airport ska stimuleras att använda biobränsle
 - Infrastruktur för förnybara drivmedel ska vara väl utvecklad
3. Effektiv energianvändning

- Det ska vara enkelt att resa hållbart i Kalmar
- Möjligheterna att dela och samnyttja fordon ska utnyttjas
- Digitaliseringens möjligheter ska användas fullt ut

4. Växande näringsliv för hållbar utveckling

- Vi ska vara öppna för innovation och samverka med näringslivet för fossilfri konkurrenskraft

5. Kunskap, medvetenhet och hållbar konsumtion

- Vi ska vara en förebild och aktivt uppmuntra andra aktörer i samhället att bli fossilbränslefria

6. Styrning och organisation

- Styrning, resurser och kompetens ska ge rätt förutsättningar

Under hösten 2024 och våren 2025 pågår arbetet med att uppdatera och bredda innevarande handlingsplan, från fossilbränslefritt till klimatneutralt. Den nya handlingsplanen kommer att omfatta kompensatoriska åtgärder för kvarvarande utsläpp, insatser som ger effekter i närtid kommer att prioriteras och cirkularitet finns med som en viktig del inom ett antal tematiska områden, bl.a. upphandling och byggnation.

Utöver detta planerar Kalmar att genomföra insatser inom följande 3 områden som en del av det fortsatta arbetet inom ramarna för Vable Cities satsning på Klimatneutrala städer 2030 (förutsatt att projektansökan får bifall):

Näringslivs- och destinationsutveckling – med målet att bl.a. 1. Öka samarbetet med företagen kopplat till arbetet med lokala klimatkontrakt. 2. Testa en modell för att "nudga" företagets klimatomställning i form av enkel innovationscheck. 3. Utveckla arbetssätten kopplat till hållbarhetscertifiering av Kalmar som destination enligt Global Sustainable Tourism Council och en modell för att påverka besökarnas resvanor och konsumtionsbeteende. 4. Skapa goda förutsättningar för etablering av grön energiproduktion (biogas mfl).

Byggnation och återbruk – med målet att bl.a. 1. Förbättra förutsättningar för cirkulär upphandling. 2. Höjd kunskapsnivå kring hur våra investeringar påverkar klimatet. 3. Skapa bättre förutsättningar för återbruk inom byggnation – gemensam lagringsplats för återbrukade byggmaterial. 4. Förbättra förutsättningarna för industriell symbios.

Resor och transporter – med målen: 1. En mer hållbar resvalsfördelning enligt målet 60/40. 2. Bättre förutsättningar för förnybara drivmedel (el, biogas och vätgas) 3. Höjd

kunskap om transporterernas klimatpåverkan och hur varje transportslagkan bli mer hållbart utifrån sina förutsättningar.

Samverkan för att maximera klimatinsatserna

Samverkan över organisatoriska gränser, både inom kommunkoncernen och med externa aktörer inom närings- och föreningsliv, är viktigt för att lyckas med klimatomställningen. Under de kommande åren har Kalmar kommun för avsikt att fortsätta arbetet med att utveckla förmåga till samverkan inom klimat och hållbarhetsarbetet. Här följer några exempel på hur:

- **Lokala Klimatkontrakt Kalmar:** Kalmar kommun har så här långt tecknat klimatkontrakt med 25 företag i olika branscher. Målet 2025 är att teckna kontrakt med ytterligare ett 20-tal företag. Syftet med de lokala kontrakten är att skapa en strukturerad form för klimatsamverkan på lokal nivå mellan offentlig och privat sektor. De företag som tecknar klimatkontrakt Kalmar åtar sig att: Vilja – ta ansvar för vår påverkan på klimatet; Lära – hur val företaget gör påverkar klimatet; Göra – gå från ord till handling och genomföra insatser som leder till minskade utsläpp; Dela – goda exempel och inspirerar andra; Mäta – effekt och utveckla sitt arbetssätt.
- **Klimatfrukostar med Kalmars näringsliv:** Vid 2024 års utgång har Kalmar kommun och genomfört totalt 8 Klimatfrukostar inom lika många tematiska områden. Totalt har 90 personer och 35 olika företag och organisationer deltagit. Frukostarna planeras och genomförs i nära samarbete med parterna i Klimatneutrala Kalmars projektkonsortium (Industriellt Utvecklingscentrum Kalmar län, Linnéuniversitetet, GodaHus, Energikontoret Syd och RISE). Syftet är att skapa ett forum för dialog, kunskapsutbyte och samarbete mellan företag, parterna i projektkonsortiet och Kalmar kommuns förvaltningar och bolag. Konceptet kommer att stärkas och utvecklas under 2025 med målet att genomföra totalt 4-6 klimatfrukostar under det kommande året, och öka antalet medverkande företag.
- **Klimatstyrgrupp och projektkonsortiet:** Under 2025 kommer arbetet med Kalmar kommuns projektkonsortium (RISE, LNU, GodaHus, Energikontoret Syd och IUC Kalmar län) och klimatstyrgrupp (bolags och förvaltningschefer från Samhällsbyggnadskontoret, Serviceförvaltningen, Kommunledningskontoret, Kalmar kommunbolag AB, Kalmar Vatten AB, Kalmar Öland Airport AB, Kalmar Energi AB, Kalmar hem AB) att utvecklas och fördjupas. Projektkonsortiet kommer att utökas med organisationen Sustainable Action Foundation samt Mörbylånga och Falkenbergs kommun. Utöver detta kommer Linnéuniversitetet få en mer aktiv roll genom att bl.a. bistå klimatkontraktsföretag med hållbarhetskompetens.
- **CSRD:** Samtliga Kalmar kommuns bolag samarbetar just nu i ett i en gemensam satsning med fokus på det nya EU-direktivet Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD). Företagen står inför en omfattande förändring i hur hållbarhetsarbetet ska rapporteras. Genom samarbetet vill man skapa en

gemensam bild av vad det nya direktivet kommer att innebära när det gäller t.ex. företagens påverkan, hållbarhetsrisker och finansiella effekter.

- **Klimatsamverkan Kalmar län:** med målet att ska öka takten i genomförandet av länets energi- och klimatmål, bidra till att samhället klarar ett förändrat klimat (klimatanpassning), och finna nya metoder och lösningar för att nå uppsatta mål. Klimatkommissionen för Kalmar län som samordnar arbetet består av representanter från en rad samhällssektorer.

Utöver ovan nämnda sammanhang arbetar Kalmar kommun med ett antal externfinansierade samarbeten i projektform. Några exempel:

- **Impact Innovation:** Inom den Vinnovafinansierade satsningen kommer Kalmar kommun arbeta med en ny metodik för resursmedveten och samskapsande samhällsplanering för att skapa en framtidsbild för Gamla industriområdet i Kalmar. Projektet leds av Samhällsbyggnadskontoret tillsammans med FOJAAB, Beyond Tomorrow och Svendborg Architects. Platsens fastighetsägare och verksamhetsutövare som primära målgrupp. Den långsiktiga visionen är att omvandla området till en hållbar och inkluderande stadsdel, integrerad med innerstaden, med blandade funktioner och tillgängliga mötesplatser, där hållbar mobilitet står i fokus.
- **Etablering och utveckling av biogasproduktion:** Under 2025 fortsätter utveckling formerna för samverkan med lantbrukare och biogasproducenter kopplat till planerade etablering av anläggningar för biogasproduktion i Kalmar kommun. Gasum och Biokraft med likvärdiga i utformning och skala, runt 125 GWh, 650 miljoner i investeringskostnad, huvudsakligt substrat är gödsel.
- **Grön flygplats 2.0:** Kalmar Öland Airport är fortsatt med i projektkonsortiet för Grön flygplats 2.0. Under ledning av Svenska Regionala Flygplatser (SRF) Det övergripande målet är att markant minska koldioxidutsläppen på SRF:s regionala flygplatser samt göra det möjligt att tanka fossilfritt flygbränsle och ladda el flygplan i takt med att tekniken utvecklas. Målen är att bl.a. att testanläggningar för el- / vätgasflyg etableras på minst två flygplatser; Minst två nya system för automatisering eller digitalisering av flygplatsdrift har tagits fram. Parallellt med detta finns planer (förutsatt att finansiering beviljas) på att tillsammans med Kalmar Science Park och Västervik Dronecenter testa energi- och yt-effektiva paketleveranser med drönare.
- **Norrliden ett miljonprogram för klimatet:** Under 2024 har Kalmarhem och Kalmar kommun lett en förstudie som syftar till att skapa förutsättningar för klimatinvesteringar i nära samarbete mellan kommun, allmännyttan och privata fastighetsägare i bostadsområdet Norrliden. Under 2025 kommer arbetet utvecklas och med stor sannolikhet kommer en organisations- och finansieringsmodell testas i skarpt läge för att samfinansiera ett antal mindre pilotinvesteringar.

Uppföljning och lärande

På en övergripande nivå följs Kalmar kommuns arbete upp inom ramarna för ordinarie processer. Budgetprocessen, politisk dialog, revisionsrapporter mm. Det årliga klimatkontraktet inom Klimatneutral städer 2030 är också ett sätt att presentera uppnådda resultat och planerade insatser. I Kalmar kommuns årliga Miljöbokslut beskrivs resultat av arbetet med klimatfrågan under rubriken "Fossilbränslefri och klimatneutral kommun".

Kalmar kommun är certifierade enligt ISO 140001. Ett av flera kriterier som följs upp enligt denna standard är "Betydande miljöaspekter". Genom att bedöma och utvärdera kommunens miljöaspekter på ett enhetligt sätt ökas transparensen i verksamheten. Det blir dessutom enklare för ledningen att fatta rätt beslut om åtgärder för att minska miljö-påverkan. Systematiken i Kalmar kommuns miljöarbete illustreras i Figur 1 nedan.

Figur 1: Systematiken i Kalmar kommuns miljöarbete enligt ISO 140001.

Utöver detta genomförs också tex Resvaneundersökningar och Energibalansen. Den senare tas fram av Energikontor Syd och är en kartläggning av energiflödena i Kalmar kommun som geografisk enhet. Energiläget år 2022 jämförs med 1990 och ytterligare ett antal år fram till 2020 för att kunna utläsa trender och förändringar.

Kommunens miljöarbete värderas och listas även i olika nationella jämförelser. T.ex. tidningen Aktuell Hållbarhet ranking av Miljöbästa kommun, 2030-Sekretariatets undersökning av förutsättningarna för elbilsladdning i vad de kallar "Laddguld". Samtliga dessa undersökningar ger en fingervisning om hur kommunen kan vidareutveckla och förbättra sitt klimatarbete.

5.3 Klimatinvesteringsplan 2030

Som en del av klimatkontraktet avser Kalmar kommun utforma en plan för investeringar kopplat till: 1. Den handlingsplan för klimatneutrala och cirkulära Kalmar, som just nu är på väg att tas fram. 2. De handlingsplaner som knyts till Kalmars mobilitetsstrategi med åtgärder avseende gång, cykel, kollektivtrafik och bil. Dialog om vilka och hur stora investeringarna som ska göras blir en integrerad del av ordinarie budget och verksamhetsplaneringsprocess. Handlingsplanerna kommer även ligga till grund för samarbeten och ansökningar om externa medel för att finansiera klimatrelaterade utvecklingsprojekt och pilotsatsningar.

Det finns en stor medvetenhet inom Kalmar kommun om behovet av att säkra finansiering för att snabba på klimatomställningen både för kommunens del och för privat sektor. Olika aspekter av klimatinvesteringar har utforskats i den snart avslutade förstudien "Norrliden ett miljonprogram för klimatet". Här har Kalmar kommun kroat arm med Kalmarhem AB (allmännyttan), GodaHus, Rikshem, HSB och LV-fastigheter med målet att snabba på klimatomställningen genom att utveckla förmåga att identifiera, prioritera, planera och gemensamt finansiera effektiva klimatinvesteringar. Förhoppningen är att de arbetssätt och samarbetsformer som tas fram ska kunna skalas upp inom andra områden.

6. Myndigheternas gemensamma åtaganden

Genom detta kontrakt åtar sig myndigheterna att samverka sinsemellan och vara en aktiv samtalspartner i det lokala arbetet i de medverkande städerna samt med Viable Cities inom ramen för Klimatkontrakt 2030.

Syftet med myndigheternas åtagande är att bidra till att stärka städernas omställningsförmåga och underlätta implementering och uppskalning av hållbara lösningar som också bidrar till ökad livskvalitet, nu och i framtiden.

Myndigheterna som är parter i Klimatkontrakt 2030 utvecklar löpande samordningen kring sina insatser inom hållbar stadsutveckling och klimatomställning för att skapa bättre framförhållning samt utveckla formerna för dialog med, och samlad information till, städerna.

Åtagandet innebär vidare att utveckla arbetssätt som identifierar synergier och främjar myndigheternas förmåga till kollektivt och kontinuerligt lärande med fokus på lokal och regional hållbar omställning. Det omfattar myndigheternas medverkan i Transition Labs och på andra samverkansarenor som Viable Cities faciliterar.

Myndigheterna avser att genomföra insatser i enlighet med principerna i kap 3, och i enlighet med myndigheternas tre gemensamma åtaganden enligt nedan. I detta utvecklingsarbete utgör Rådet för hållbara städer ett viktigt ramverk och strategiskt forum för en bred myndighetssamverkan, där insatserna på operativ nivå initieras av:

- åtagandena i Klimatkontrakt 2030
- det nationella kunskapsstödet med namnet Svensk modell för hållbar urban utveckling inom ramen för EU:s regionala utvecklingsfond
- andra identifierade områden och regeringsuppdrag.

6.1 Policyutveckling för accelererad lokal omställning

Tillsammans med kommunerna arbetar myndigheterna för att identifiera och bidra till utvecklingen mot mer ändamålsenliga regelverk och andra styrmedel för hållbar stadsutveckling och klimatomställning samt öka förståelse och kunskap om befintliga regelverk. Med kommunernas identifierade utvecklingsbehov i en accelererad klimatomställning som fokus, ska processen fortsatt och långsiktigt bygga på proaktiv dialog och ömsesidigt lärande.

6.2 Samordnande insatser kring finansiering

Myndigheterna åtar sig att, utifrån identifierade behov hos kommunerna, fortsatt koordinera, underlätta och skapa en samlad bild av finansiella stöd, uppdrag och satsningar som rör hållbara städer och samhällens utveckling. Syftet med åtagandet är att tillhandahålla ändamålsenlig information om olika finansieringsmöjligheter och stöd. Insatserna inkluderar även att tillsammans utforska behov och utveckla nya typer av insatsformer för städers omställning.

6.3 Verka för svenskt deltagande i europeiska initiativ

Myndigheterna är aktiva deltagare i flera olika europeiska initiativ kring utvecklingen av hållbara städer och samhällen. Detta inkluderar att bidra till utformningen av utlysningar och aktiviteter inom initiativen, bland annat utifrån dialog med städerna i Klimatkontrakt 2030. Vidare ingår att informera om möjligheter till finansiering och samarbeten på europeisk nivå samt att stödja de städer som ansluter sig till EU:s Cities Mission om 100 klimatneutrala städer 2030.

7. Viable Cities åtaganden

Med målet att skapa förutsättningar för ett gott liv för alla inom planetens gränser genomförs det strategiska Innovationsprogrammet Viable Cities i nära samarbete med olika aktörer för att påskynda omställningen till klimatneutrala städer år 2030. Detta är en central del av Sveriges åtagande att uppnå målen i Agenda 2030 och Parisavtalet. Programmet strävar efter att vara ledande i att stödja städernas omställning på nationell, europeisk och global nivå genom att använda missionen som ett verktyg.

Inom ramen för Viable Cities som ett strategiskt innovationsprogram kommer följande att prioriteras:

7.1 Samordning Klimatkontrakt 2030

Det pågår en allt snabbare mobilisering kring omställningen både lokalt, nationellt och internationellt, där Klimatkontrakt 2030 fungerar som viktigt verktyg. För att effektivisera och skala upp arbetet krävs bättre samordning och kontinuerlig utveckling av kontrakten. Detta inkluderar att bredda, replikera och prioritera åtgärder samt att effektivisera dialogen mellan alla inblandade aktörer.

Viable Cities programkontor har etablerat och utvecklar nu en samordningsfunktion för Klimatkontrakt 2030 i Sverige. Syftet är att ytterligare stödja processen med klimatkontrakt, där myndigheter, kommuner och andra relevanta aktörer utvecklar och skärper sina åtaganden steg för steg. Samtidigt fokuseras det på att implementera och skala upp åtgärder för att påskynda omställningen.

Den förstärkta samordningsfunktionen stödjer aktörerna i att gemensamt stärka sin förmåga att gå från teori till praktisk implementering av klimatåtgärder. Målet är att ta Klimatkontrakt 2030 till nästa nivå både lokalt, nationellt och internationellt.

Funktionen ökar också kunskapen och skapar bättre förutsättningar för kommuner och andra aktörer att dra nytta av och utveckla arbetssätt för att integrera de omfattande policypaketerna på EU-nivå, som exempelvis Fit for 55 och taxonomiförordningen för hållbara investeringar, på lokal nivå.

7.2 Policyutveckling för snabbare lokal omställning

Detta åtagande är kopplat till myndigheternas engagemang, som finns beskrivet i avsnitt 6.1, samt utvecklingsprocesser för systemdemonstratorer och policylab.

Viable Cities avser fortsatt vara en mobiliserande aktör inom smart policyutveckling och regelverk för att stödja städernas klimatomställning. Det innefattar bland annat att ge kommuner bättre överblick över gällande och framtida svensk och europeisk

lagstiftning, regler och normer som är relevanta för klimatomställningen, till exempel policypaketet Fit for 55.

Viable Cities åtagande innefattar också att erbjuda processtöd att förändra regelverk och normer för att praktiskt underlätta klimatomställningen.

7.3 Innovation, implementering och skalning

Viable Cities avser utveckla sin roll som föregångare och intermediär för att stärka de koordinerande, mobiliserande och faciliterande insatserna i det framväxande ekosystemet för att uppnå missionen om Klimatneutrala städer med ett gott liv för alla inom planetens gränser. Detta arbete fokuserar särskilt på gemensamma utvecklingsprocesser för policyutveckling och lärande/innovation, som beskrivs i avsnitt 3.3.

För att underlätta för kommuner att implementera och skala innovation som snabbar på klimatomställningen, kommer Viable Cities att bidra med kompetensnätverk och processtöd. Detta inkluderar samarbete med andra strategiska innovationsprogram och Impact Innovation-program inom utvecklingen av Klimatkontrakt 2030.

Utifrån samarbetsavtalet som finns med Drive Sweden kring klimatsmart mobilitet kommer Viable Cities ytterligare utveckla samverkan med såväl städer och myndigheter inom detta område. Inom digitalisering för klimatomställning kommer arbetet utvecklas vidare med det nyligen inrättade Urban Twin Transition Centre.

Viable Cities samverkar också med Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) och Klimatkommunerna inom initiativet Klimatkonkurrenskraft. Syftet är att påskynda omställningen i riktning mot missionen genom samverkan mellan kommunerna och näringslivet vilket bidrar till att stärka företagens konkurrenskraft.

7.4 Samordnad finansiering

Viable Cities kommer att stödja kommunernas behov av finansiering för klimatomställning och främja samarbete och synergier mellan myndigheter och andra aktörer som finansierar klimatomställning och hållbar stadsutveckling.

- Viable Cities kommer tillsammans *med städerna* att fortsätta arbeta med utvecklade former för finansiering kopplat till Klimatkontrakt 2030 inom satsningen Klimatneutrala städer 2030 och de sex myndigheterna som är involverade i detta.
- Viable Cities kommer tillsammans *med myndigheterna* att utveckla arbetet inom samordnad finansiering genom olika insatser som pågår inom området hållbar stadsutveckling, se 6.3 Samordnad finansiering.
- Viable Cities arbetar vidare med att utveckla former för klimatinvesteringsplaner för städer med sikte på att stödja samtliga städer i satsningen Klimatneutrala

städer 2030 samt som en del i det internationella arbetet med missionen och tillgängliggöra insikter och verktyg för många fler.

7.5 Samspel med EU:s mission Klimatneutrala städer

Viable Cities samverkar nära med de stödstrukturer som byggs upp kring EU:s mission om klimatneutrala städer 2030 – såväl i plattformen för genomförande av missionen, NetZeroCities, som i CapaCITIES, som syftar till att bygga nationella plattformar likt Viable Cities i fler länder.

Viable Cities är också en aktiv part i det europeiska partnerskapsprogrammet Driving Urban Transitions (DUT) och deltar i diskussionen på EU-nivå om närmare samverkan och synergier med system-missionen om klimatanpassning (Adaptation to Climate Change), samt med satsningen New European Bauhaus.

Klimatkontrakt 2030

Mellan Kalmar kommun, myndigheterna
Energimyndigheten, Vinnova, Formas, Tillväxtverket,
Trafikverket, Naturvårdsverket samt Viable Cities.

Stockholm 2024-12-06 Parterna är överens om att dessa gemensamma åtaganden, såsom de formuleras ovan, ska gälla för 2025. Den första versionen av Klimatkontrakt 2030 signerades 2020, den andra 2021, den tredje 2022 och den fjärde 2023. Klimatkontraktet ska uppdateras och förnyas inför varje nytt år.

Johan Persson

Kommunstyrelsens ordförande,
Kalmar kommun

Olga Kordas

Programchef,
Viable Cities

Caroline Asserup

tf Generaldirektör,
Energimyndigheten

Darja Isaksson

Generaldirektör,
Vinnova

Johan Kuylenstierna

Generaldirektör,
Formas

Elisabeth Backteman

Generaldirektör,
Tillväxtverket

Roberto Maiorana

Generaldirektör,
Trafikverket

Maria Ohlman

tf Generaldirektör,
Naturvårdsverket

Bilaga 1 – Länkar till dokument

Nedan finns länkar till de mest relevanta dokumenten i relation till Klimatkontrakt 2030 för Kalmar kommun.

- [Miljöbokslut 2023 - Fossilbränslefri och klimatneutral kommun \(sid 10-26\)](#)
- [Verksamhetsplan och budget \(Ett Grönare Kalmar 2024 sid 16-17\)](#)
- [Handlingsplan plan för fossilbränslefri kommun](#)
- [Kalmar kommuns mobilitetsstrategi](#)
- [Kalmar kommuns CO2 budget 2023](#)
- [Översiktsplan 2023](#)
- [Regional avfallsplan](#)
- [Energibalans Kalmar kommun 2022](#)
- [Upphandlingspolicy](#)
- [Ekopodden](#)

Bilaga 2 – Omställningskartan

Omställningskartan är en visuell vägledning för städernas omställning till klimatneutralitet. Kartan bygger på lärdomar från bland annat från Viable Cities och har utvecklats inom NetZeroCities för att stödja ett transformativt arbetssätt. Kartan vägleder städer utifrån deras unika startpunkt, mål och lokala förutsättningar.

En central del i kartan är att skapa en omställningsarena som samlar ett ekosystem aktörer från offentlig sektor, näringsliv, akademi och civilsamhället för att tillsammans med dessa samskapa och genomföra en portfölj av åtgärder. Arbetet inom omställningsarenan är iterativt och lärande, vilket innebär att, nya aktörer tillkommer efterhand, strategier och planer justeras och förbättras kontinuerligt.

Genom att testa, reflektera och successivt integrera effektiva lösningar och arbetssätt kan dessa formas till att bli det nya normala. Ett centralt verktyg i den långsiktiga omställningsprocessen är Klimatkontrakt 2030, som därför i kartan löper längs hela processen.

Klimatkontraktet tydliggör åtaganden, handlingsplaner och investeringsplaner som revideras steg för steg. Genom klimatkontraktet förbinder sig alla parter att stegvis stärka sitt engagemang och samarbeta över sektorsgränser för att påskynda klimatomställningen. Omställningskartan visar på att arbetet över tid förstärker städernas förmåga att nå klimatneutralitet.

